

Planned Degrowth

23 februari 2012, Utrecht

Platform **Duurzame** en **Solidaire** Economie

Martijn van der Linden

Agenda

- 1) Achtergrond
- 2) Paar statistieken
- 3) Kiezen voor degrowth
- 4) Geldcreatie en rente
- 5) Link ecologie en economie
- 6) Overconsumptie
- 7) Degrowth strategieën
- 8) Duurzame en Solidaire Economie & The Great Transition

Achtergrond

Verleden

- Studie bedrijfseconomie (Tilburg, 2003)
- Management trainee, project en portfolio manager @ ING, day trader @ Amplify Trading, 5 Europese landen gewoond en gewerkt.

Nu

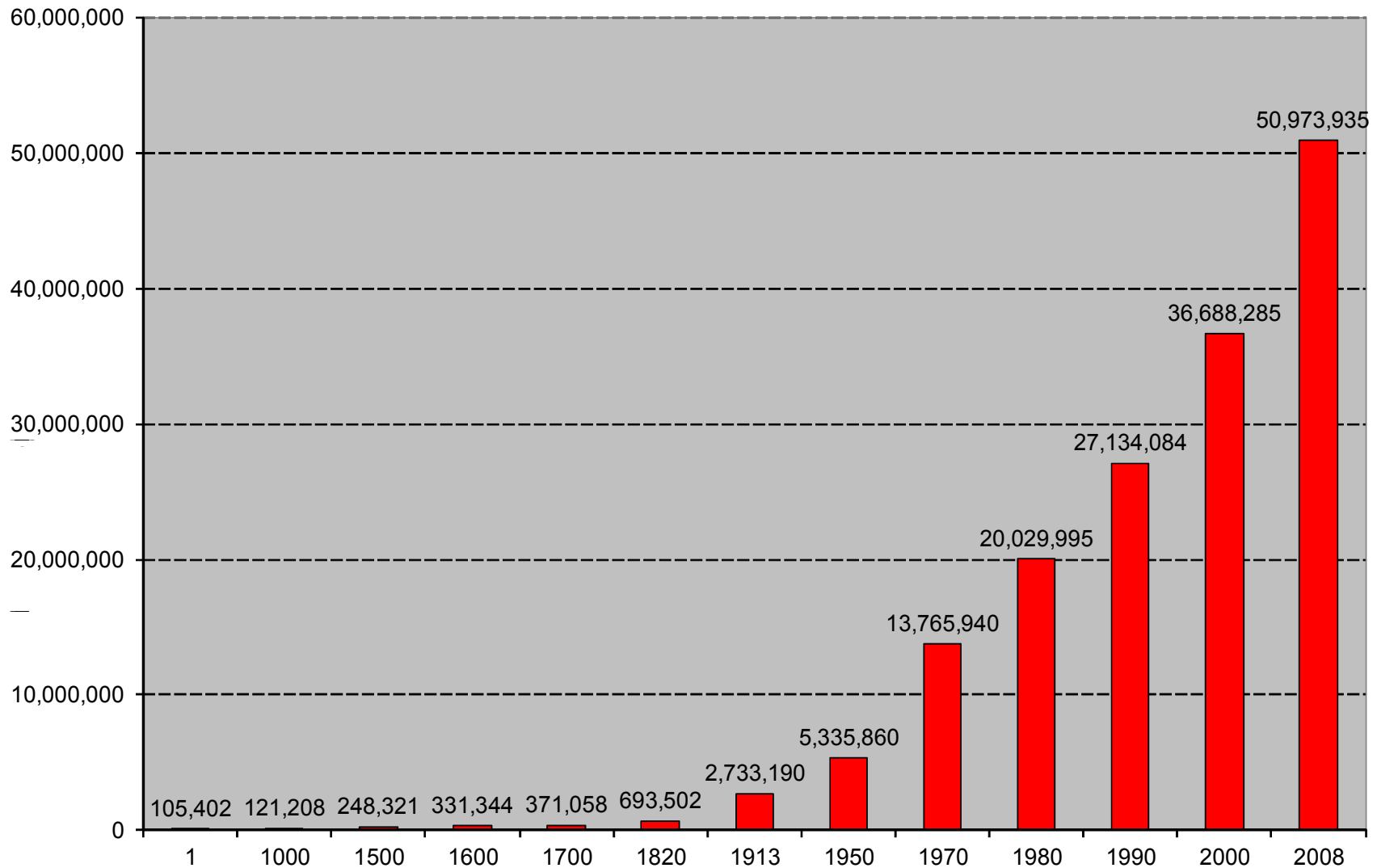
- Verschillende filosofie cursussen. Boek schrijven. Ardvanderlinden.com
- Zzp'er, lid en coördinator Platform Duurzame en Solidaire Economie, adviseur DoPP, schrijver, betrokken bij ET en STRO.

Persoonlijke ervaring

- It's all about money.
- Veel mensen denken dat het onmogelijk is grotere systemen te veranderen.

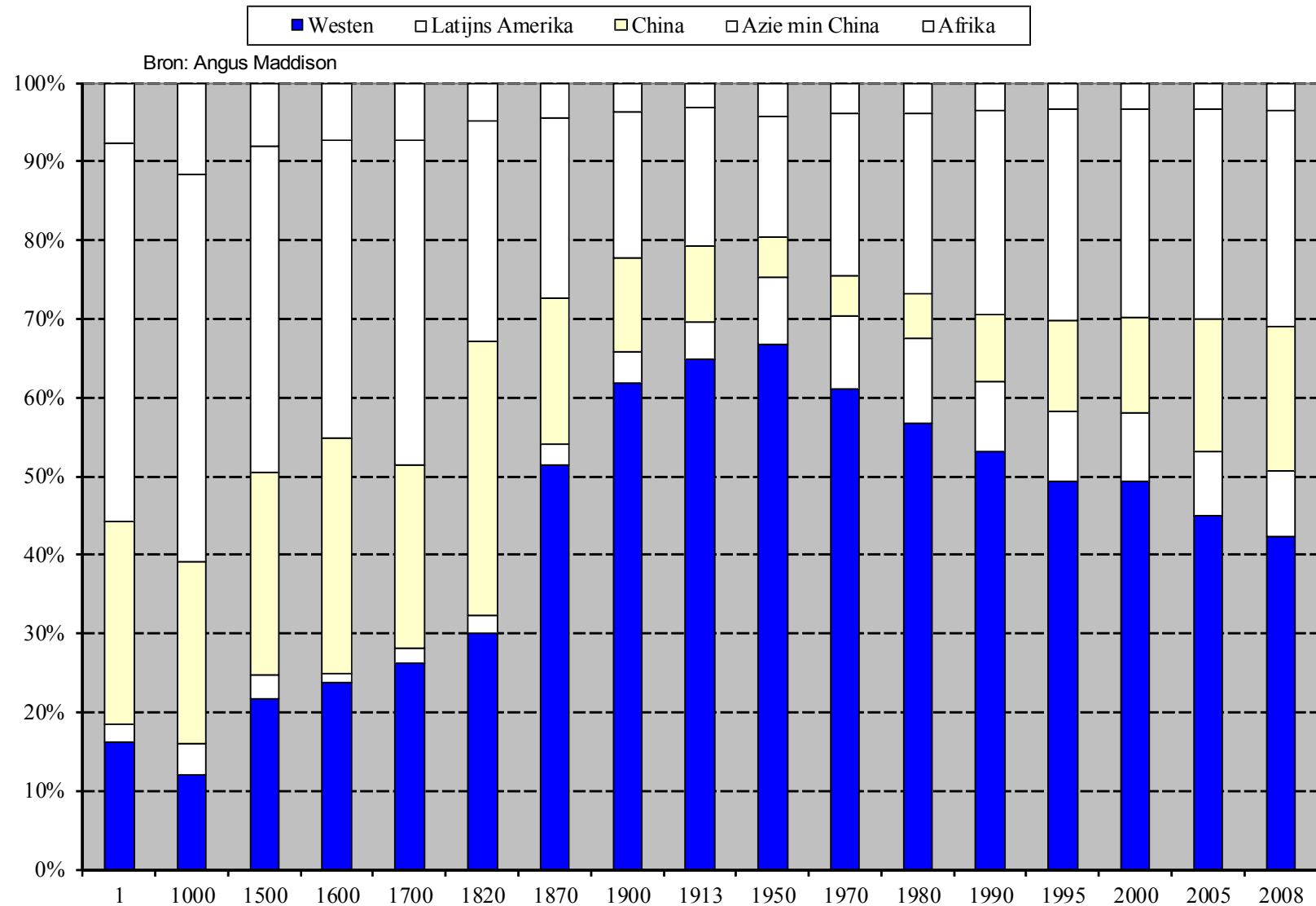
Ontwikkeling wereld BNP

Grafiek 1. Ontwikkeling van het wereld BNP

Verdeling van het wereld BNP

Figuur 2. Verdeling van het Wereld BNP: divergentie en convergentie

Is er al degrowth?

Groot verschil tussen:

1) Het ondergaan van degrowth

- Politici panikeren, bedrijven in de problemen, mensen verliezen hun baan en huis.
- Crisis, rellen, conflict, armoede, groter gat arm en rijk.
- Een groeimaatschappij zonder groei is verschrikkelijk.

2) Het kiezen voor degrowth

- Ontwikkel een nieuwe samenleving / een betere wereld.
- Vervang bestaande financiële en monetaire systemen.
- Degrowth kan alleen worden overwogen in een degrowth maatschappij (andere logica).

Chaos of degrowth?

Wat moet planned degrowth aanpakken?

1) De manier waarop wij groei meten.

- Economie is meer dan financieel.

2) De economische logica.

- De resultaten van de politiek van economische groei zijn slecht.
- “Global economic growth is an extremely inefficient way of achieving poverty reduction and is becoming even less effective.” (source: NEF, 2006b)
- Culturele verandering / verandering in menselijk gedrag.

3) Sustainable Development.

- Economische groei = groei in het gebruik van natuurlijke hulpbronnen.
- Geen statistisch bewijs dat meer rijkdom leidt tot minder vervuiling.
- Dilemma of growth: 'Growth is unsustainable' <> 'Degrowth is unstable'
- Monitor de complete economie (en ecologie).

Geldcreatie

Geld = Schuld

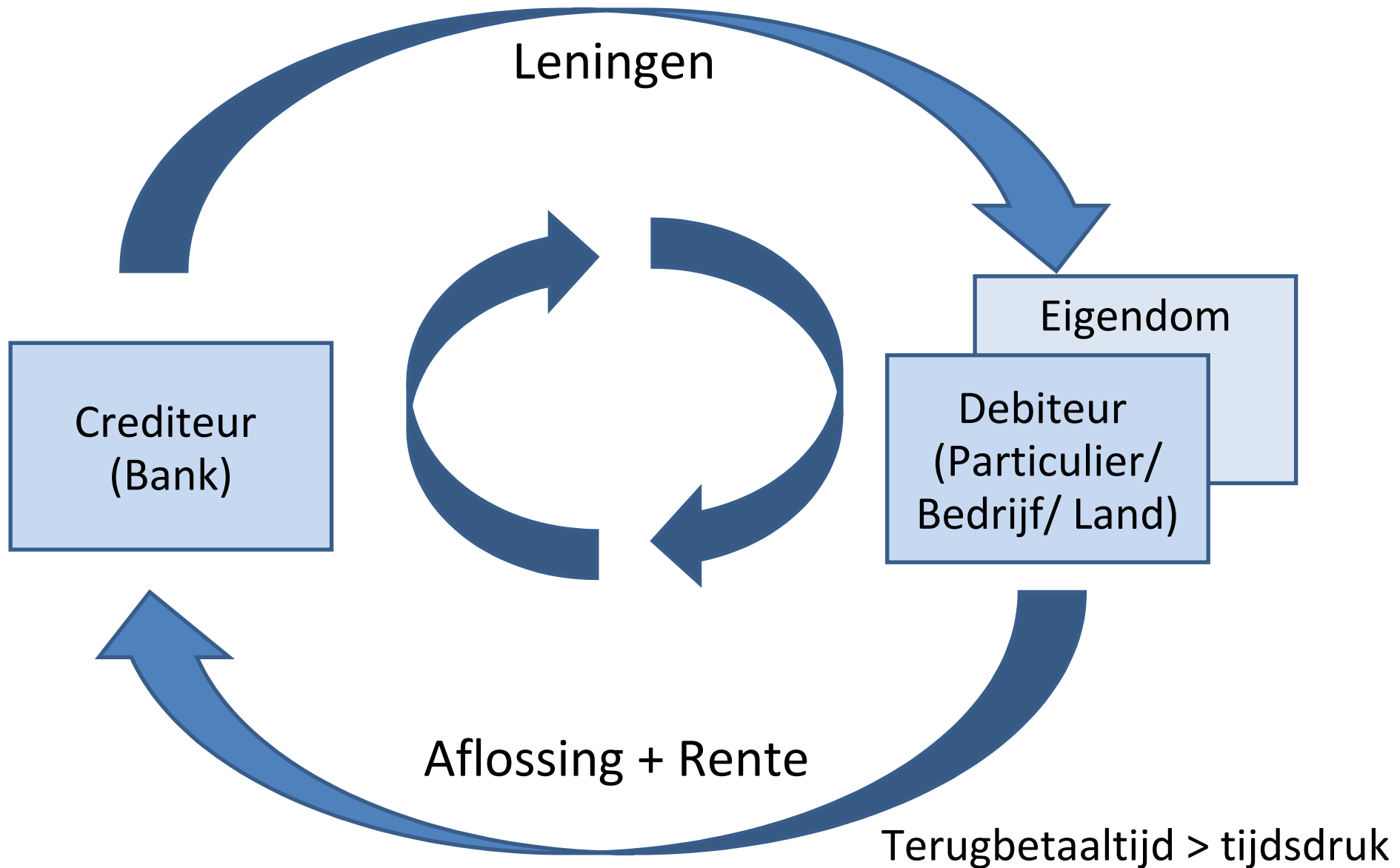
Door commerciële banken

Op grond van het vertrouwen dat de debiteur terugbetaalt

“By far the largest role in creating broad money is played by the banking sector... When banks make loans they create additional deposits for those that have borrowed.”

Bank of England 2007

Geldcreatie

Geldcreatie

Geen controle op hoeveelheid geld en kwalitatieve allocatie:

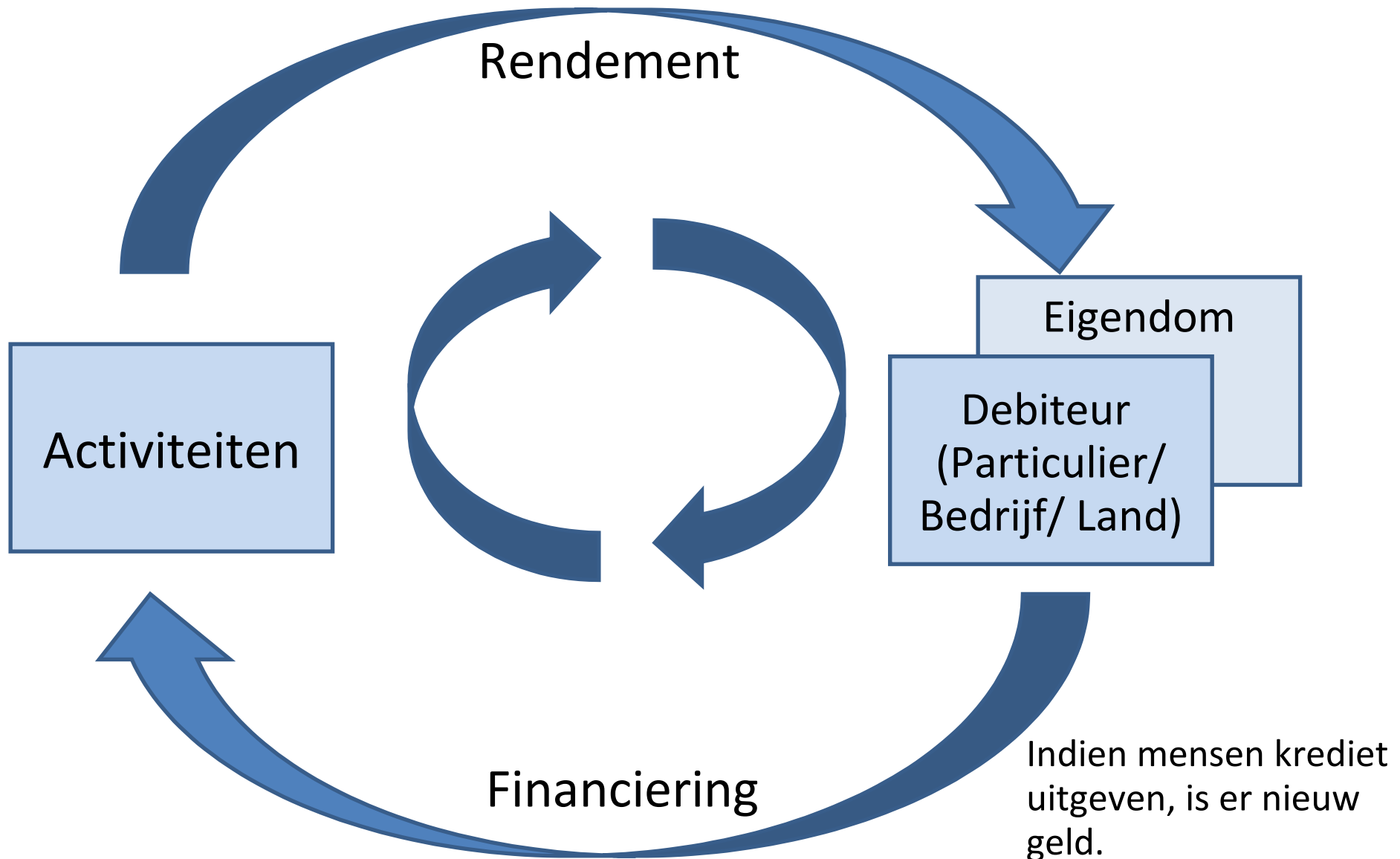
- Geldhoeveelheid onbeperkt
- Keuze consumptie, bestaande activa of nieuwe activiteiten bij financiële instellingen

Staat als verzekering

“The process by which banks create money is so simple the mind is repelled. Where something so important is involved, a deeper mystery seems only decent.”

John Kenneth Galbraith (1908 -2006)

Circulaire expansie en centralisatie

Meer geld, meer rijkdom

10 miljoen individuen met meer dan \$1.000.000 aan te investeren activa.

0,14% van de wereldbevolking kan \$39.000.000.000.000 investeren.

Meer dan het opgetelde BBP van 9 rijkste landen

(Bron: World Wealth Report van Meryll Linch en Capgemini 2010)

Meer geld, meer schuld

National debt G20 advanced economies:

In 2007: 78% of GDP

In 2009: 97% of GDP

In 2015: 115% of GDP

(Source: IMF 2010)

By 1990 the total debt of consumers, businesses, government and the financial sector in western economies was between 120% and 200% of GDP. In 2010, total debt has grown to between 240% and 450% of GDP.

(Source: McKinsey Global Institute 2010)

Meer geld, meer rente

Gemiddeld 40% van de prijs van producten bestaat uit rente, omdat de kosten van rente door boeren, fabrikanten, winkeliers, etc. worden doorberekend in de prijs.

In Duitsland betaalt inmiddels 80% van de mensen twee keer zoveel rente dan zij ontvangen, 10% ontvangt iets meer dan zij betaalt en 10% ontvangt minstens twee keer zoveel dan zij betaalt. Dit is uiteraard gelijk aan de verliezen van de eerste 80%.

(bron: Margrit Kennedy en Helmut Creutz)

Probleem huidige systeem

Loan = Principal + Interest

Banken creëren principal, niet de rente.

Er is nooit genoeg geld om alle principals en rente te betalen.

In het geval van degrowth en geen systeemwijziging > constant crisis

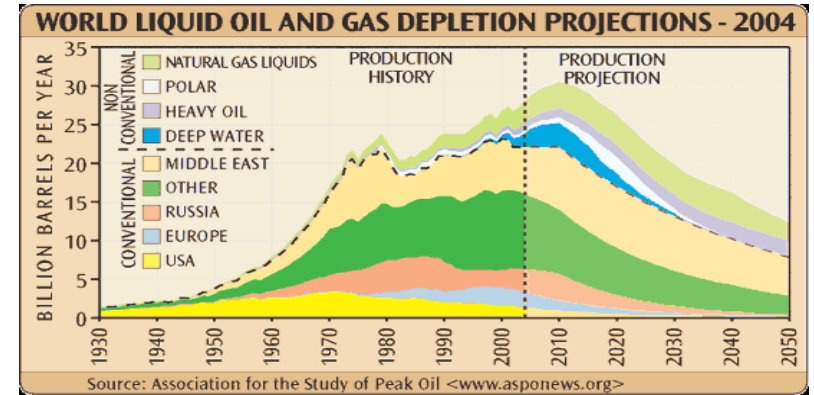
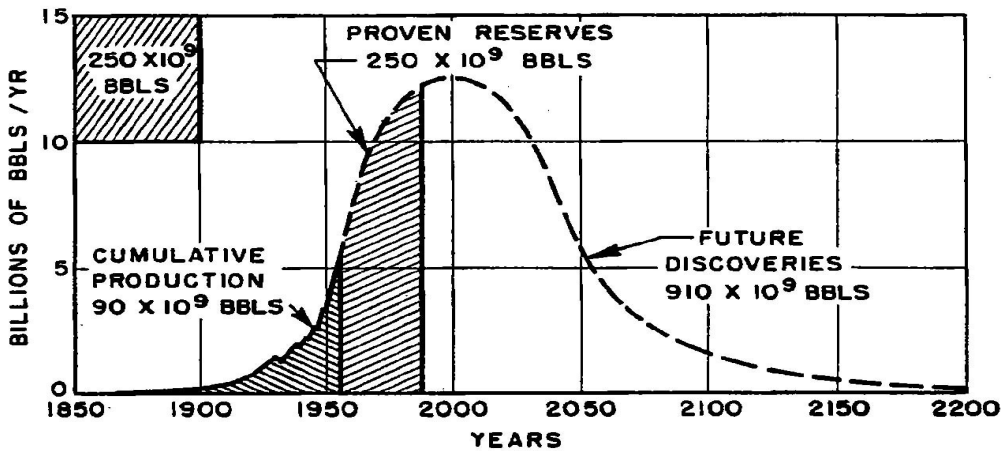
Matterie-energie en monetaire cultuur

“The world's present industrial civilization is handicapped by the coexistence of two universal, overlapping, and incompatible intellectual systems: the accumulated knowledge of the last four centuries of the properties and interrelationships of matter and energy; and the associated monetary culture which has evolved from folkways of prehistoric origin.”

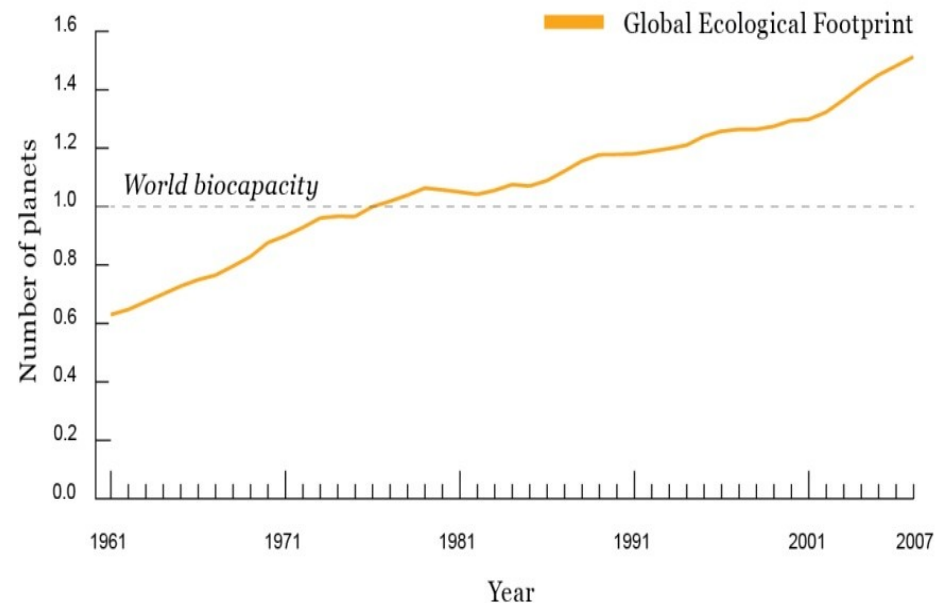
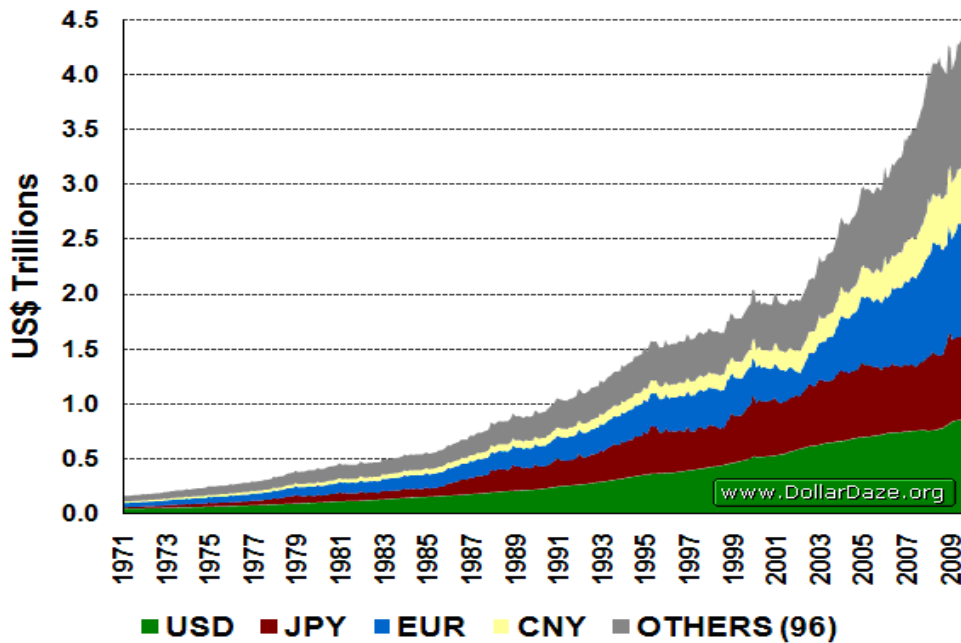
Hubbert, 1988

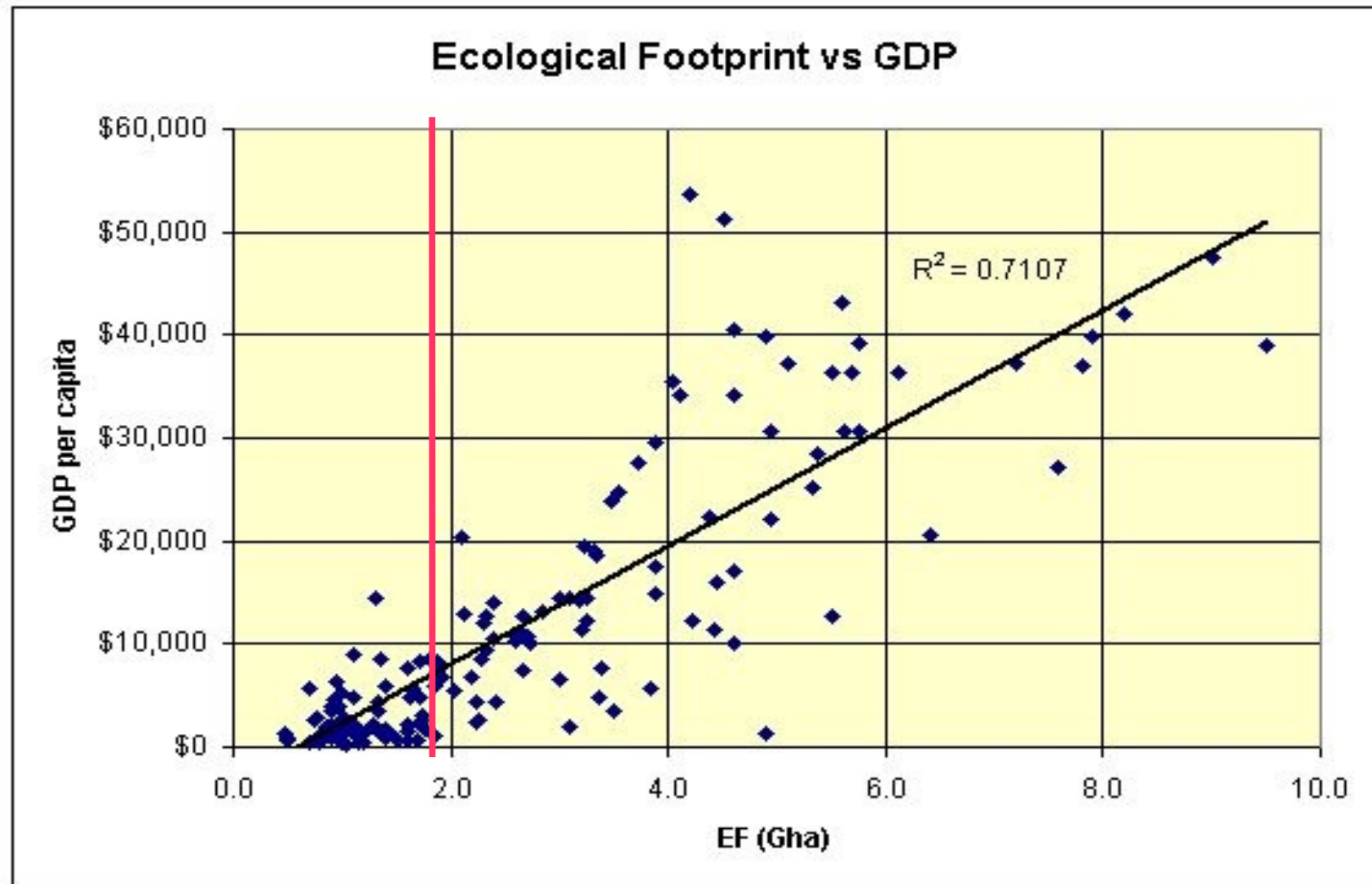
Matterie-energie en monetaire cultuur

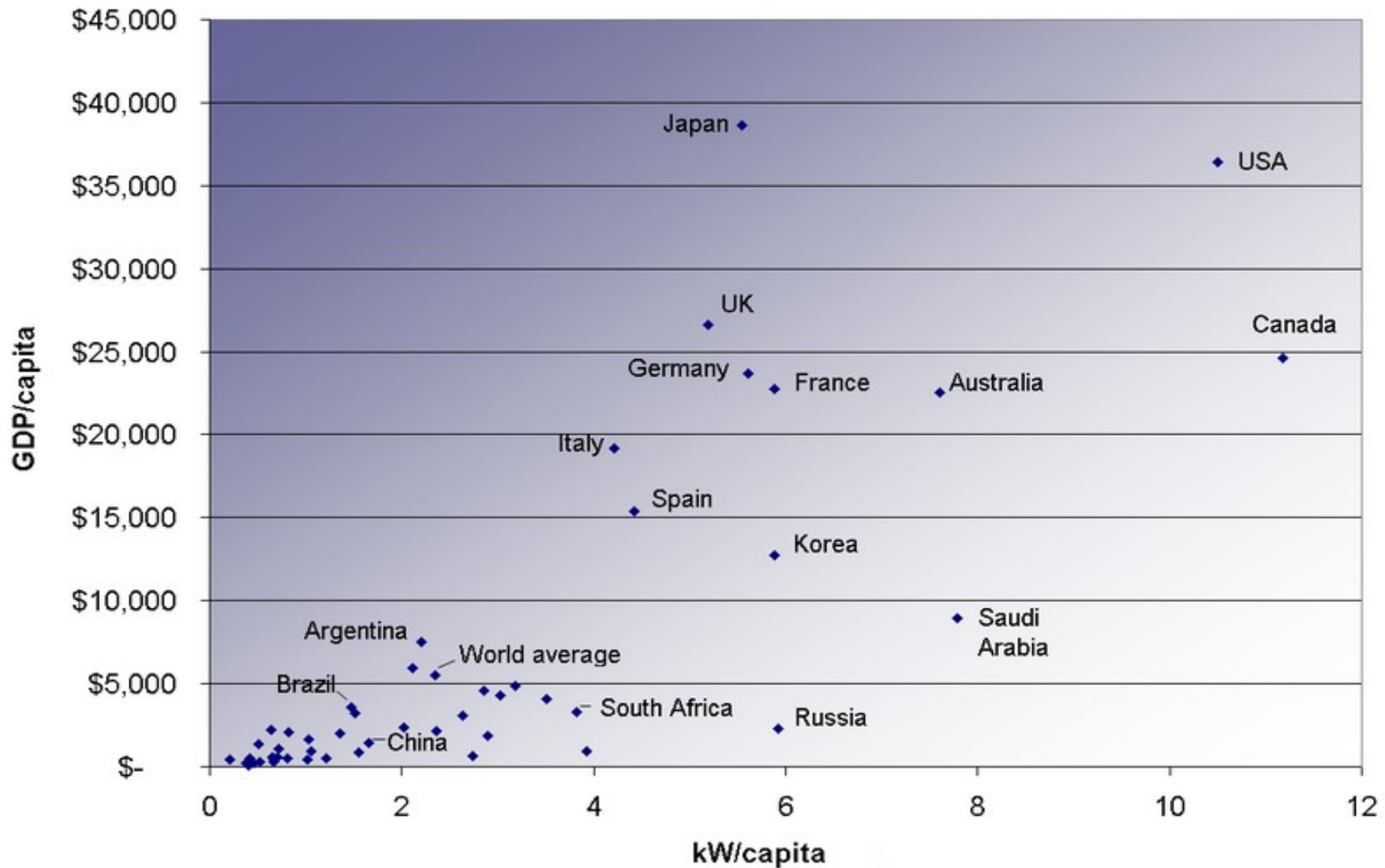
Estimated Global Currency in Circulation (Jan 1971 - Sep 2009)

Footprint/capita – GDP/capita

KW/capita – GDP/capita

Drie groepen landen

- 1) Tegen armoede strijdende landen
(ontwikkelingslanden)
- 2) Duurzame landen
(bijv. Colombia, Cuba, Costa Rica en Sri Lanka)
- 3) Overconsumerende landen
('ontwikkelde' landen)

Vier mondiale klassen

- 1) Tegen armoede strijdende klasse
- 2) Duurzame klasse
- 3) Overconsumerende klasse
- 4) Super overconsumerende klasse

Wereldwijd wonen er ongeveer evenveel overconsumeerders in ontwikkelde landen (912 miljoen) als in ontwikkelingslanden (816 miljoen).

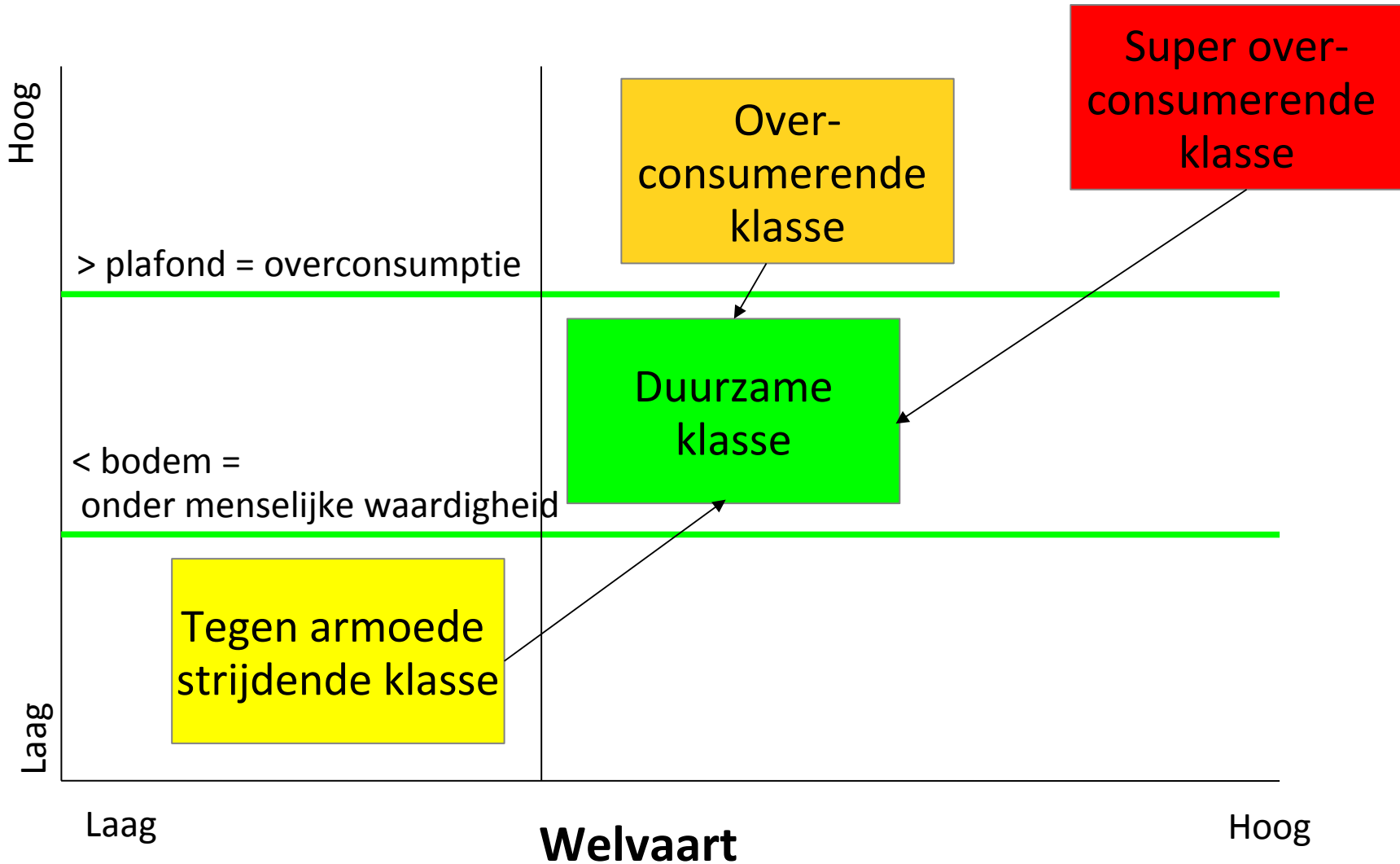
(Bron: Sustainable Futures, Ulvila&Pasanen, 2009)

Vier mondiale klassen

	Principe van Duurzaamheid VOLDOEN	Principe van Duurzaamheid VOLDOEN NIET
Principe van Menselijke Waardigheid VOLDOEN	Duurzame klasse	Overconsumerende klasse
Principe van Menselijke Waardigheid VOLDOEN NIET	Tegen armoede strijdende klasse	Super overconsumerende klasse

Strategie per klasse

Gebruik van natuurlijke hulpbronnen

Vier strategieën

	Overconsumerende landen	Duurzame landen	Tegen armoede strijdende landen
Super overconsumerende klasse	Degrowth ²	Degrowth ²	Degrowth ²
Overconsumerende klasse	Degrowth	Degrowth	Degrowth
Duurzame klasse	Stabiliseer	Stabiliseer	Stabiliseer
Tegen armoede strijdende klasse	Groei	Groei	Groei

The Great Transition

Doel: Duurzame en Solidaire Economie

6 Basisprincipes:

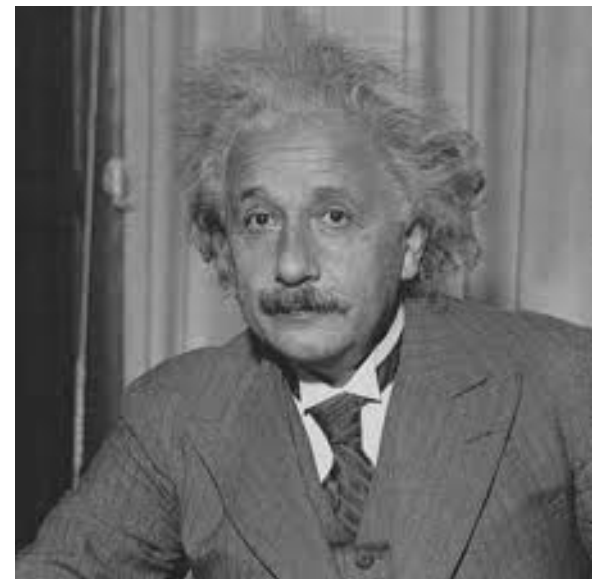
- Objectieve schaarste (beperkte natuurlijke hulpbronnen)
- Mens- en natuurwaarden primair (niet financiële waarden)
- Rijkdom \neq materiële welvaart
- Principe van duurzaamheid (Sustainable Development)
- Principe van solidariteit (Ubuntu)
- Principe van “enough” (Fair Earth Share)

Een verandering in het denken is nodig

“The definition of insanity is doing the same thing over and over again and expecting different results.”

“We can't solve problems by using the same kind of thinking we used when we created them.”

Einstein (1879 – 1955)

Zullen zij veranderen?

The Great Transition

Huidige Tijdperk

Lineaire processen

Geld als doel/ Money making

Overshoot

Oneerlijke verdeling

Fossiele brandstoffen

Focus op economische groei

Onveiligheid, onzekerheid & crises

Schaalvergroting

Globalisering

Passieve burgerparticipatie

Geld efficiëntie

36 urige werkweek (gemiddeld)

Eigen belang

60 urige werkweek en werkloosheid

Sociaal Ecologisch Tijdperk

Circulaire / cyclische processen (C2C)

Geld als ruilmiddel/ Geen geld

Quotering

Fair share

Vernieuwbare energie

Focus op kwaliteit/ welzijn

Socioeconomische zekerheid & veiligheid

Optimale schaal

Regionalisering

Actieve burgerparticipatie

Ecologische efficiëntie

21 urige werkweek

Solidariteit

Werk delen

Planned degrowth

Last person first economics (Gandhi).

Vaststellen van de limieten, fixen economisch model en veranderen sociale logica (Jackson).

Nieuwe systemen om natuurlijke hulpbronnen rationeel te verdelen.

Nieuwe richting: werk minder, deel werk, minder stress, minder burnouts, lagere voetafdruk, minder ongelijkheid, meer tijd voor ontspanning, sociale relaties, educatie, cultuur, etc.

We hebben te maken met een ideologie. Bijv. 'Hard werken is goed', 'making money is good', 'competitie is goed' en 'de markt is eerlijk'.

Alternatieven ontwikkelen

Experimenteren met nieuwe financiële / geldsystemen:

Complementaire valuta's, Rentevrij geld, Geldcreatie zonder schuld, Samenleving zonder geld, Aardedividend, Geld dat ecologie en economie linkt.

Experimenteren met nieuwe vormen van democratie: Directe democratie, Participatieve democratie, Deliberative democracy, Grassroots democratie, Inclusieve democratie, Comprehensive democracy, Radicale democratie, Horizontal democratie, Aarde democratie.

Planned degrowth voor politici

1) Vervang economische groei door de 6 eerder genoemde basisprincipes van een duurzame en solidaire economie.

Geef prioriteit aan herwaarderen (mens en natuurwaarden boven financiële waarden) en herbalanceren (binnen ecologische limieten komen).

2) Maak Degrowth², Degrowth, Stabiliseer en Groei beleid.

Geef prioriteit aan herverdelen (verkleinen ongelijkheid) en omscholen.

3) Stimuleer de zoektocht naar een andere economie.

Geef prioriteit aan regionaliseren, het hervormen van het financiële en belastingsysteem en het democratiseren van de geldschepping.

Dank je wel

Vragen?

Platform **Duurzame** en **Solidaire** Economie

www.platformdse.org

mvdlingen@platformdse.org